

יצחק גסטנר - לחם מן הים

מכונות על ציון. האוניה העברית הראשונה. עד אשר פרצה מלחמת העולם. הוריו אי"ל צוהו לעזוב את האוניה. אולם יצחק לא נכנע: הוא אינן קבוצה של חמישה חברים מזבולון. קיבל הלוואה של 20 לירות וקנה סירת משוטים ורשתות דייג. משך חצי שנה דגו הנערים במימי הירקון ולאורך החוף עד הרצליה. הם עבדו בלילות כי ביום למדו.

קרב עם התורכים

כאשר נבנתה ספינת הדיג הראשונה בא"ר, ב-1940, היה יצחק בין צוותה. הם יצאו לדוג לאורך חוף כשבכל המקצוע הנמשי היידי הוא דייג מצוי שתום-עין. בזמן ההוא כלל צי-הדיג העברי שלוש ספינות בלבד. בשנות ה-40 הלחמה הורחב הצי, נבנו ספינות מעץ ומבטון. תמיד היה יצחק בין המפעילים.

מאת

יהודה גבאי

יצחק עבר לדורי, ספינת ה"דיג הגדולה ביותר בארץ. עם התקרב עונת הקיץ, כשחופי ה"ארץ מילוליים ממזון המושך דגים, היו יוצאים לתורכיה, שם סדפו הנהרות קרקע פורייה אל תוך הים. באחת ההפלגות כמעט שאיבד את חייו. דייגים תורכיים שלא ראו בעין יפה את ההתחרות הישראלית, ירו על הספינה. הת-

פתח קרב ודורי נאלצה להמלט כשהיא גי ררת מאחוריה את הרשת שהטילה.

כיום עובד יצחק על לבון 13, אחת מספינות הדיג שנקנו בזמנו על ידי פנחס לבון בארצות הברית ושאישי לא רצה בהן בארץ. יצחק החליט בכל זאת לנסות, חקר סירה ממשרד החקלאות. תוך זמן קצר הוכיח כי העסק כדאי בהחלט.

אולם בסירה זו אין יצחק מתכוון להפליג רחוק. הוא החליט להכניס ענף חדש בדיג הקיצי. במקום רשתות, השתמש הוא בחכות. שיטה זו מקובלת, אולם רק סמוך לחוף. יצחק מנסה אותה במים עמוקים יותר. אם שיטה זאת לא תצלח ינסה ענף אחר: דייג סרדינים, בעזרת אורות בלילה. על כל פנים, אומר הוא, במדינה הצורכת למעלה מכפליים מכמות הדגה שדיגייה לוכדים, יש מקום לנסיגות ולהרחבה. יצחק, שעבר את כל השלבים, מתכוון עתה לשלבים חדשים.

על המזח עמדו שלושה אנשים והתחכחו על מזג האוויר. "אני מריח סערה", התנבא אחד מהם, "העצמות שלי מבשרות דרומית מערבית כמו שעור לא היתה לנו השנה".

"ביום כזה אין מה לצאת לים. צריכים להדק את הקשרים וללכת הביתה לישון". כולם הסכימו לדעה זו, חוץ מאחד. היה זה צעיר שווקי, מרכיב משקפים חסרי-מסגרת, שהשח לו מראה של רופא או איש עסקים יותר מאשר דייג אשר 16 מתוך 31 שנות חייו עברו על הים. "אני מוכרח לצאת לאסוף את החכות", הכריז יצחק גסטנר. "אני רק מחכה שיוסקו יופיע".

יוסקה הופיע. היה זה בחור רב-ממדים, מכונאי ושותפו של יצחק גסטנר בספינת-הדיג לבון 13. מבלי לאבד רגע, עלו השניים על הספינה האפורה, שם כבר חיכו שני אנשי הצוות ה"נוספים, הסירו את חבל-המעגן ויצאו לים הפתוח.

הים היה עתה מכוסה גלים קטנים שכיפותיהם התרחתו בקצף מנסין. הספינה התרחקה במ"הירות מן החוף, עד אשר הופיע דגל שחור על פני המים. מן המצוף שהחזיק את הדגל התמשכו החכות — 400 חכות, כל אחת קשורה לחוט גפרור וכולן מחוברות לחוט המרכזי. הן הונחו כאן לפני יום בתקווה שהדגים יתפסו לפתיון.

טבע ושוב הפליג

בשנים שעברו מאז עלה לראשונה על סירת דייג התרגל יצחק לתלאות הים. עוד ב-1945 פרצה דליקת בספינתו, חמשה מיל מחוף חאן יוניס. הספינה התפוצצה ויצחק ושלוש חבריו היו נאלצים לשחות ארבע שעות לחוף. היא קיבל 22 לירות פיצויים בעד החפצים שאבדו לו ופנה לחפש עוד ספינה אשר בה יצא לים. כי קשריו של יצחק עם הדיג לא היו קשרים מקריים או זמניים. סיפורו הפרטי וקורות הדיג העברי בים התיכון כמעט זהים.

כאשר היה בן 16 עלה יצחק, שהגיע ארצה עם הוריו מפולין ב-1935, לעבוד כנער

הסערה מתקרבת. מוקדם בבוקר עוד היה הים שקט. עד אשר החלה נושבת רוח סערה מדרום, שכיסתה את פני הים בגלים. הדרך חזרה לחוף יפו, הנראה באופק, ארכה קרוב לשעה, מחמת הגלים. בדרך התעכבה הספינה לאסוף חכות של דייג שחשש לצאת בסירתו.

